

EUGEO 2019, crònica d'un congrés europeu de Geografia

Joaquim Farguell

El passat mes de maig se celebrà a Galway, Irlanda, la 7a edició del congrés organitzat per l'EUGEO, que és l'ens europeu que agrupa les diferents societats geogràfiques de diferents països europeus i del qual, la Societat Catalana de Geografia, n'és membre.

L'origen de l'EUGEO es remunta a l'any 2004, moment en què es crea sota el paraigua de la IGU (Unió Geogràfica Internacional, en anglès), amb la voluntat de ser un referent de la geografia europea. El primer congrés se celebrà a Amsterdam el 2007 i des d'aleshores se celebra de manera biennal a diferents llocs d'Europa (taula 1).

Aquest organisme, a part de promoure aquest congrés geogràfic, també s'ha encarregat de difondre i fer extensiu arreu d'Europa la iniciativa de la societat geogràfica francesa de la Nit de la Geografia, i que des de la Societat Catalana de Geografia hi hem participat activament en les dues darreres edicions.

El congrés EUGEO es un congrés multitudinari, que acull majoritàriament acadèmics de diferents països, europeus i de fora d'Europa, i també, encara que de manera més reduïda, professionals en l'àmbit de la Geografia. Com no podia ser d'altra manera, les ponències presentades representaven l'ampli ventall dels treballs pioners en els diferents camps en els quals participa la Geografia.

EUGEO 2019 Galway, Irlanda

L'edició d'enguany, sota un lema que volia posar de relleu la relació entre els paisatges físics i culturals, i segons xifres presentades pels organitzadors, s'hi van registrar 400 participants, i l'àmbit de la Geografia Humana va ser el més nombrós en termes de sessions programades i ponències presentades.

S'hi van organitzar fins a 120 sessions temàtiques diferents, distribuïdes en 9 sales paral·leles durant 3 dies de congrés. La gran quantitat de ponències i la gran diversitat de temes presentats van fer impossible l'assistència a la majoria de les sessions, però en voldria destacar aquelles que van cridar l'atenció.

Cal destacar però, la minsa participació de presentacions en format de pòster en aquesta edició, malgrat les dimensions del congrés.

Taula 1: Llistat de congressos de l'Eugeo (www.eugeo.eu)

Any de Congrés	Localitat	Lema
2007	Amsterdam	<i>Europe's Geographical Challenges</i>
2009	Bratislava	<i>Challenges for the European Geography in the 21st Century'</i>
2011	Londres	<i>Geographical Imagination</i>
2013	Roma	<i>Europe, what's next? Changing geographies and geographies of change</i>
2015	Budapest	<i>Convergences and Divergences of Geography in Europe</i>
2017	Brussel·les	<i>Geography for Europe</i>
2019	Galway, Irlanda	<i>Re-Imagining Europe's Future Society and Landscapes</i>

La Geografia en l'educació superior

Entre la diversitat de sessions, voldria destacar-ne les dedicades a la docència de la Geografia en l'ensenyament superior. El problema de la reducció del nombre d'alumnes que estudien Geografia és transversal a gran part d'Europa, especialment als països de l'est europeu com Sèrbia o Hongria. Els representants d'aquests països manifestaven amb preocupació el fet que els estudiants marxessin a cursar el grau de Geografia a altres països, com Dinamarca, Regne Unit, Irlanda o Alemanya, atrets per les ajudes als estudiants o a l'interès a aprendre l'anglès.

De les ponències presentades es pot desprendre el fet que es produeix una reducció general dels estudiants de Geografia arreu d'Europa, cosa que preocupa i que es va voler debatre en una taula rodona a la segona sessió. S'hi van debatre dues propostes plantejades per la moderadora: d'una banda, si els presents podien trobar alguna raó per la qual es produís aquest descens generalitzat d'estudiants, i d'una altra, si s'atrevien a proposar solucions per redreçar aquesta situació.

En conjunt, es va considerar que una de les raons principals del descens d'estudiants podria ser la manca de coneixement de la feina que un geògraf fa i pot fer per a la societat. En aquest sentit, una de les solucions proposades i que va semblar que rebia més simpaties fou el fet de dedicar més temps i recursos a la comunicació geogràfica, és a dir, difondre de manera planera i per a un públic no expert, què fa el geògraf i quina utilitat o servei pot rebre la societat. Els comentaris dels assistents es van centrar més en l'explicació d'anècdotes que certificaven el desconeixement general de la societat vers els geògrafs i la seva feina que no pas l'aportació de solucions.

Smart Cities

Una altra sessió que em va semblar interessant va ser la dedicada a Smart Cities. És un concepte prou nou i el fet que hi hagués 8 ponències sobre aquest tema en mostrava l'interès. Les ponències, però, varen ser força diverses.

Les més destacades varen ser aquelles ponències que van tractar temàtiques relacionades amb el treball de les dades que diferents àmbits que les ciutats van recollint a base d'anar instal·lant sensors i altres aparells.

En aquest sentit, les ponències sobre la manera de mesurar la qualitat de l'aire, la mobilitat del transport públic o de l'estat del trànsit van semblar les que més s'esqueien amb el títol de la sessió, i alguns van resoldre la presentació esmentant que les ciutats no estan prou cobertes de sensors, però desconec si això és el que els geògrafs entenem per "*Smart Cities*".

La discreta presència de la Geografia Física

Un tòpic que es va repetint al llarg de la celebració dels congressos Eugeo és la baixa o discreta presència de les ponències relacionades amb la Geografia Física. Tot i que els diversos congressos s'esmercen en convidar investigadors de renom com a conferenciant de sessions plenàries, les sessions relacionades amb la Geografia Física són minoritàries.

En aquest congrés, la ponència plenària convidada va versar sobre la Biogeomorfologia, és a dir, l'efecte dels éssers vius sobre la litosfera. És clar que microbis i altres éssers vius alteren o erosionen les roques, però és el paper de l'home en la modificació del medi l'element principal que estudia aquest tòpic. Altrament, també hi ha un interès en què geògrafs físics i humans col·laborin, i així es va mostrar en aquesta ponència, la qual va posar l'exemple d'un llibre titulat "*Urban Geomorphology*", i que exemplifica l'existència d'un camp de recerca que pot combinar geògrafs físics i humans per explicar, entendre el territori i l'efecte de l'home sobre el medi.

A part d'això, les sessions específiques i relacionades amb la Geografia Física van centrar-se en la problemàtica de l'erosió de les platges i del retrocés de la línia de costa de diverses localitats irlandeses, ja que van ser els membres del departament de geografia física de les diverses universitats irlandeses els qui van organitzar les sessions i les ponències.

El que destaca de totes aquestes ponències és l'ús extensiu dels *drons* en la recerca científica de la geografia física. Ja no es prenen mostres sinó que s'aixequen models digitals d'elevació d'altíssima resolució per comparar els canvis temporals de la línia de costa de les platges, en aquest cas.

També la sessió d'Hidrologia i Societat va captar el meu interès, però l'excés de ponències basades en el desenvolupament de models informàtics que presumptament han d'ajudar un col·lectiu de responsables a prendre decisions per a millorar la gestió dels recursos hídrics amb eficiència i que, possiblement,

desconeixen l'existència de totes aquestes eines, no em va semblar la millor manera de transferir el coneixement hidrològic a la societat.

Conclusions

EUGEO 2019 ha estat un èxit atès que ha mobilitzat 400 participants en plena època docent, de diferents països europeus i també de fora d'Europa. La idea que la situació de la Geografia no passa pel millor moment en termes docents és un fet preocupant. Caldria mantenir el debat en properes edicions del congrés per no abandonar aquest tema.

En canvi, les nombroses sessions temàtiques, algunes de les quals han fet front a tòpics ben actuals i ben transversals dins dels estudis geogràfics, fan pensar que la recerca geogràfica té molt a dir i pot jugar un paper important en l'estudi de problemàtiques ambientals i socials durant els propers anys, i hauria de ser en aquesta direcció on caldria adreçar els esforços acadèmics i docents.

Veurem l'evolució del pensament i la recerca geogràfica al proper congrés Eugeo 2021, que ja s'està preparant a Praga.

Referències

- EUGEO. Documentació sobre l'objectiu i història de l'entitat.
<http://www.eugeo.eu> (consultat el 5 de juny de 2019)
- EUGEO. Documentació del congrés EUGEO 2019 celebrat a Galway.
<https://www.eugeo2019.eu/> (consultat el 15 de juny de 2019)